

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/87/2017
Identifikačné číslo spisu: 5014200695
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5014200695.6

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika v právnej veci žalobkyne: L. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., zastúpenej advokátkou: JUDr. Ing. Zuzana Kvaková, so sídlom Geromettu 146/1, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti pribratého účastníka konania: X. o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 8492-4/2014-BA zo 7. apríla 2014, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud/90/2014-101 z 8. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21Scud/90/2014-101 z 8. marca 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 8492-4/2014-BA zo 7. apríla 2014 z r u š u j e a v e c j e j v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobkyňa má proti žalovanej právo na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačného konania v plnom rozsahu.

Ďalšiemu účastníkovi konania: X. Q. V. náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 21Scud/90/2014-101 z 08.03.2017 Krajský súd v Žiline zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia č. 8492-4/2014-BA zo 07.04.2014, ktorým žalovaná zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava č. 700-0122/2011-23 zo 07.09.2011 tak, že vypustila text „nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 15.04.2010...“ a vložila text „...nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 15.04.2010 podľa slovenskej legislatívy“ a v ostatnom prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Prvostupňovým rozhodnutím pobočka žalovanej rozhodla, že žalobkyňi nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 15.04.2010.

2. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že aplikovať nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a

Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 a jeho čl. 11 (1) vo väzbe na čl. 13 ods. 3, ako aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo dňa 16.09.2009 a čl. 14 - 16 je možné iba v prípade, keď osoba vykonáva činnosť zamestnanca ako aj činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“) v dvoch členských štátoch. V posudzovanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa vykonáva činnosť SZČO v Poľskej republike, no z vykonaného dokazovania v správnom konaní nebolo preukázané, že by reálne, fakticky vykonávala činnosť zamestnanca u zamestnávateľa Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING, ktorého miesto podnikania bolo na území SR. Záver prvostupňového správneho orgánu a žalovanej, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy považoval za súladný so zákonom, nakoľko § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. ako zákonnú podmienku vzniku povinného poistenia predpokladá existenciu statusu žalobkyne ako zamestnanca v pracovnom pomere. Takýto záver nepovažoval za rozporný so skutočnosťou, že žalobkyni bol vydaný registračný list - prihláška fyzickej osoby do Sociálnej poisťovne, v ktorej bola označená identifikačnými údajmi a bol označený aj jej zamestnávateľ. Podanie a registrácia prihlášky však nie je dôkazom o skutočnom (reálnom) vzniku pracovného pomeru žalobkyne u zamestnávateľa. Keďže podľa názoru krajského súdu nebolo sporným, že žalobkyňa vykonáva samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte EÚ- v Poľskej republike a nevykonáva činnosť zamestnanca u zamestnávateľa s miestom podnikania na území Slovenskej republiky, konštatoval, že podlieha výlučne právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva samostatne zárobkovú činnosť (čl. 11 (3) základného nariadenia). Neboli splnené podmienky pre aplikáciu čl. 13 (3) vo väzbe na čl. 11 (1) prvá veta základného nariadenia, keďže nebol preukázaný reálny súbeh vykonávania činnosti žalobcu ako zamestnanca a SZČO v dvoch členských štátoch. Na záver krajský súd dodal, že nebolo možné v postupe žalovanej aplikovať ustanovenie § 30 ods. 1 písm. e) Správneho poriadku, ktorého aplikáciu zákon č. 461/2003 Z. z. vylučuje a osobitne upravuje spôsoby, kedy môže správny orgán konanie zastaviť. Pokiaľ žalovaná rozhodla meritórne a konštatovala spolu s prvostupňovým správnym orgánom, že žalobkyni od určitého dátumu sociálne poistenie nevzniklo, tak tento výrok je súladný s procesným postupom, ktorý žalovaná a prvostupňový správny orgán v súlade s platnou právnou úpravou mohli a boli povinní aplikovať.

3. Rozsudok krajského súdu napadla žalobkyňa včasnou kasačnou sťažnosťou. Namietala oprávnenie správneho orgánu vôbec vydať rozhodnutie o nevzniknutí povinného poistenia sťažovateľa podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z., keďže toto nie je v ich kompetencii, preto krajský súd vec nesprávne právne posúdil. Uviedla, že žalovaný ani správny orgán sa nijakým spôsobom nevysporiadali so záznamom o vykonaní kontroly dňa 14.07.2011 u GM CONZULTING, ktorého súčasťou je ako príloha správa o kontrole, ktorá je hlavným podkladom pre vydanie rozhodnutí žalovanej. Pri posudzovaní statusu žalobkyne ako zamestnanca krajský súd nerešpektoval § 4 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a nad rámec zákona polemizoval, či žalobkyňa vykonáva činnosť v zmysle pracovnej zmluvy a čo táto činnosť obnáša.

4. Žalovaná sa vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobkyne pridržiavala svojich predchádzajúcich vyjadrení a uviedla, že formálne založenie pracovnoprávneho vzťahu pracovnou zmluvou ešte nezakladá žalobkyni automaticky právo na aplikáciu čl. 13 (3) základného nariadenia. Samotná skutočnosť, že fyzická osoba má uzatvorenú pracovnú zmluvu ešte neznamená, že na území Slovenskej republiky činnosť zamestnanca aj reálne vykonáva. Reálny výkon činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky nebol preukázaný. K vykonanej kontrole neboli predložené žiadane doklady preukazujúce, že zamestnávateľ prideloval zamestnancom prácu počas trvania pracovnoprávneho vzťahu a že zamestnanci prácu skutočne vykonávali. Poukázala tiež na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia, podľa ktorého, ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých krajín členských štátov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na čl. 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia čl. 14 vykonávacieho nariadenia. Podotkla, že dohoda medzi poľskou inštitúciou ZUS a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia písomnú formu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny

súdny poriadok - ďalej len „S. s. p.“), bez nariadenia pojednávania (§ 455 S. s. p.), preskúmal kasačnú sťažnosť a dospel k záveru, že je dôvodná a rozsudok ktorým bola zamietnutá žaloba je potrebné zmeniť tak, že rozhodnutie správneho orgánu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie (§ 462 ods. 2 S. s. p.).

6. Podľa čl. 2 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“) toto nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.

7. Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s hlavou II.

8. Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

9. Podľa čl. 1 ods. 3 písm. j) základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

10. Podľa čl. 16 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) osoba, ktorá vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

11. Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

12. Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

13. Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia, ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

14. Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

15. Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia, ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

16. Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo

b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

17. Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

18. Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1, ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

19. Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

20. Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

21. Podľa bodu 10 rozhodnutia A1, ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

22. Rozhodnutím č. 700-0122/2011-23 zo 07.09.2011 Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodla, že žalobkyni nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 15.04.2010 s odôvodnením, že nebol preukázaný reálny výkon činnosti žalobkyne ako zamestnanca, a preto nevznikol poisťný pomer. Žalovaná Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. 8492-4/2014-BA zo 07.04.2014 zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava č. 700-0122/2011-23 zo 07.09.2011 tak, že vypustila text „nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 15.04.2010...“ a doplnila text „...nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 15.04.2010 podľa slovenskej legislatívy“ a v ostatnom prvostupňové rozhodnutie potvrdila.

23. Na žalobkyňu sa ako na štátnu príslušníčku členského štátu priamo vzťahuje Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia - „základné nariadenie“. V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný čl. 249 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je nariadenie právnym aktom únie, majúcim všeobecnú platnosť, je záväzné vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Nariadenie je teda nástrojom

unifikácie európskeho práva a rozhodnutím orgánu členského štátu, vrátane vnútroštátneho súdu, a nie je možné vylúčiť jeho použitie pre konkrétny prípad.

24. Toto základné nariadenie v čl. 13 ustanovuje, legislatíva ktorej krajiny sa vzťahuje na osobu súbežne vykonávajúcu činnosť zamestnanca a činnosť SZČO v dvoch členských štátoch. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia - „vykonávacie nariadenie“ zas v čl. 16 upravuje procesný postup pri určení príslušnej legislatívy v zmysle rozhodujúcich ustanovení základného nariadenia. Práve tento článok prenecháva kompetenciu určiť príslušnú legislatívu organizácii v mieste bydliska osoby vykonávajúcej činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch.

25. Kasačný súd sa nestotožnil s argumentáciou krajského súdu o nespĺnení predpokladov pre aplikáciu základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia z dôvodu nepreukázania reálneho súbehu činností žalobkyne ako SZČO na území Poľskej republiky a činnosti zamestnanca na území SR. Otázka, či žalobkyňa spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie ktorého je však príslušná inštitúcia určená vykonávacím nariadením, v tomto prípade určená inštitúcia Poľskej republiky. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je, okrem iného, aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho by osoba podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 prípadne v spojení s rozhodnutím č. A1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

26. Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia: institution of the place of residence, instituce místa bydliště, der Träger des Wohnorts) a to v súlade s čl. 13 základného nariadenia. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobkyňu je príslušná poľská inštitúcia.

27. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje aj na list poľskej inštitúcie sociálneho poistenia zo dňa 10.10.2013 adresovaný žalovanej, ktorý je súčasťou administratívneho spisu v tejto veci, v ktorom poľská inštitúcia Zaklad Ubezpieczen Spolecznych („ZUS“) uviedla, že nie je pre ňu pochopiteľná informácia, že ústredie Sociálnej poisťovne potvrdí rozhodnutia pobočiek Sociálnych poisťovní. Uviedla, že počas rokovaní vo Varšave bolo dohodnuté, ústredie Sociálnej poisťovne preruší svoje konania a najskôr Zaklad Ubezpieczen Spolecznych určí, že na takého osoby sa vzťahuje poľské zákonodarstvo.

28. Na rozhodnutie tejto inštitúcie mala žalovaná počkať, a v prípade, že s ním nesúhlasila postupovať podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím č. A1 vrátane poskytnutia potrebných podporných dokladov, medzi ktoré patria tiež výstupy z kontrol vykonaných u zamestnávateľa. Sama však nebola oprávnená rozhodovať o splnení podmienok čl. 13 ods. 3 základného nariadenia.

29. Vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovaná poukázala na podanie ZUS, Oddzial v Poznaniu zo dňa 07.11.2013, o ktorom uviedla, že ním poľská inštitúcia sociálneho poistenia určila, že žalobkyňa od 15.04.2010 podlieha poľskej legislatíve. K tomuto kasačný súd uvádza, že taká skutočnosť nebola preukázaná, lebo súčasťou spisu nie je preklad tohto podania do slovenského jazyka a nie je možné ani jednoznačne konštatovať, že ide o samotné rozhodnutie ZUS s účinkami z toho vyplývajúcim.

30. Aj napriek tvrdeniu o existencii takéhoto rozhodnutia poľskej inštitúcie ZUS Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodla, že žalobkyni nevzniklo nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti dňom 15.04.2010. Žalovaná Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutie pobočky potvrdila, čo podľa názoru kasačného súdu nebol správny postup.

31. Určenie uplatniteľných právnych predpisov inštitúciou podľa miesta bydliska nie je jediným spôsobom určenia uplatniteľnej legislatívy. V zmysle čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia je za okolností tam ustanovených možné určiť uplatniteľné právne predpisy tiež vzájomnou dohodou dotknutých inštitúcií.

32. Pokiaľ žalovaná poukazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia a na skutočnosť, že dohoda medzi ZUS a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa vykonávacieho nariadenia písomnú formu, kasačný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v každom prípade musí byť existencia takejto dohody (aj keď nariadenie explicitne nevyžaduje písomnú formu) žalovanou preukázaná a zároveň musí spĺňať podmienky preskúmateľnosti, keďže určenie uplatniteľnej legislatívy nesmie byť arbitrárne a prispôbenie faktov alebo udalostí, ku ktorým dochádza v jednom členskom štáte nemôže v žiadnom prípade viesť k tomu, aby sa iný členský štát stal príslušným alebo jeho právne predpisy uplatniteľnými (bod č. 11 preambuly vykonávacieho nariadenia). Tieto podmienky však v prejednávacom prípade žalovanou splnené neboli a z administratívneho spisu žalovanej nevyplýva existencia dohody podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia. Zároveň kasačný súd poukazuje na povinnosť žalovanej v odôvodnení rozhodnutia podľa § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala. Žalovaná ani pobočka Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodovala v prvom stupni však v odôvodnení rozhodnutia neuviedla, žeby dohoda medzi ňou a poľskou inštitúciou ZUS bola podkladom na vydanie rozhodnutia.

33. Ak bola pre žalobkyňu určená uplatniteľná legislatíva, či už rozhodnutím ZUS alebo dohodou podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia, Sociálna poisťovňa nemôže vo veci rozhodovať. Ak bola uplatniteľná legislatíva určená príslušnou poľskou inštitúciou, je potrebné vyčkať na právoplatné skončenie prípadného súdneho sporu v Poľskej republike. Konečné, na súde už nenapadnutelné, rozhodnutie ZUS alebo vzájomná dohoda vylučujú možnosť, aby o uplatniteľnej legislatíve rozhodovala aj žalovaná. Kasačný súd súčasne zdôrazňuje, že zo spisu žalovanej nevyplýva existencia konečného rozhodnutia o uplatniteľnej legislatíve.

34. Pokiaľ krajský súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že zákon o sociálnom poistení vylučuje použitie Správneho poriadku, tento záver v danom prípade nie je relevantný. Ak totiž žalovaná nemá právomoc v danej veci rozhodovať, potom môže rozhodnutie pobočky iba zrušiť ako rozhodnutie vydané orgánom bez kompetencie v konkrétnej veci.

35. K judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvádzanej žalovanou kasačný súd dodáva, že vzhľadom na odlišný právny názor vyjadrený v rozhodnutiach rôznych senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení č. k. 1Vs/1/2018 prijal záver, ktorým judikatúru v tejto oblasti zjednotil. V tomto uznesení uviedol, že definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia alebo vzájomnou čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p/ základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve. Zároveň Veľký senát prijal záver, že dohoda podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá, čo do obsahu, ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a súčasne musí byť zachytená v akomkoľvek formáte a založená do spisu.

36. Vzhľadom na uvedené kasačný súd dospel k záveru, že rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorým bolo hmotnoprávne posudzovanie splnenia kritérií čl. 13

ods. 3 základného nariadenia, v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, a zároveň rozhodnutie je nepreskúmateľné pre neúplnosť spisov správneho orgánu, keď žalovaná sa odvolávala na také skutočnosti, ktoré neboli súčasťou administratívneho spisu, čo je dôvod na zrušenie správneho rozhodnutia, keďže z nedostatočného administratívneho spisu nikdy nebude možné zistiť zákonnosť preskúmaného rozhodnutia. Preto rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 2 S. s. p. zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

37. V ďalšom konaní bude žalovaná postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom kasačného súdu.

38. Kasačný súd priznal úspešnej žalobkyni plnú náhradu trov konania na kasačnom súde, o výške ktorej rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 467 ods. 1 a ods. 2, § 167 ods. 1, § 175 ods. 2 S. s. p.). Ďalšiemu účastníkovi v súlade s § 169 S. s. p. náhradu trov konania pred krajským súdom a náhradu trov kasačného konania nepriznal.

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.